

Coronavirus (COVID-19): Ghidul EBA privind moratoriile legislative și non-legislative privind rambursările de credite aplicate în considerarea crizei COVID-19

Pentru combaterea efectelor negative asupra unor categorii de debitori în contracte de credit, state precum, între altele, Spania, Franța, Italia și Portugalia au adoptat măsuri legislative privind susținerea lichidității întreprinderilor și moratorii (amânări la plată) referitoare la rambursarea creditelor bancare sau acordate de alte instituții financiare.

În contextul evoluției situației epidemiologice internaționale determinată de răspândirea coronavirusului COVID-19, statele de pe glob au luat măsuri excepționale de protecție a sănătății publice, cu efecte negative determinate de limitarea sau întreruperea activităților socioeconomice. Pentru combaterea efectelor negative asupra unor categorii de debitori în contracte de credit, state precum, între altele, Spania, Franța, Italia și Portugalia au adoptat măsuri legislative privind susținerea lichidității întreprinderilor și moratorii (amânări la plată) referitoare la rambursarea creditelor bancare sau acordate de alte instituții financiare.

În România a fost adoptată Ordonanța de Urgență nr. 37/2020, care prevede dreptul debitorilor ale căror venituri au fost afectate direct sau indirect de situația gravă generată de pandemia COVID-19 de a suspenda obligația de plată a ratelor scadente aferente împrumuturilor, reprezentând rate de capital, dobânzi și comisioane, pentru o perioadă cuprinsă între o lună și nouă luni. Normele de aplicare a acestei ordonanțe au fost introduse pe agenda ședinței de Guvern, fiind iminentă adoptarea și publicarea acestora. Anterior adoptării acestei ordonanțe, potrivit comunicatului din data de 24 martie 2020, Banca Națională a României a decis să permită băncilor să utilizeze temporar (până la o dată ce va fi comunicată ulterior) amortizoarele de capital anterior constituite, astfel încât băncile să poată furniza sprijin economiei reale prin amânarea la plată a creditelor persoanelor afectate.

În completarea efortului susținut la nivelul diverselor state membre ale Uniunii Europene dar și al Comisiei Europene, Autoritatea bancară europeană (EBA) a publicat în data de 2 aprilie 2020 **Ghidul cu privire la criteriile care trebuie îndeplinite de moratoriile legislative și non-legislative privind rambursările de credite aplicate în considerarea crizei COVID-19 („Ghidul”)**. Scopul declarat al Ghidului este de a clarifica cerințele privind moratoriile publice și private a căror îndeplinire ajută la evitarea clasificării expunerilor ca neperformante sau în restructurare din motiv de dificultate financiară.

EBA consideră moratoriile (amânările de plată) ca instrumente eficiente pentru a rezolva dificultățile de lichiditate pe termen scurt cauzate de funcționarea limitată sau întreruptă a multor întreprinderi și persoane fizice ca efect al măsurilor de prevenire a răspândirii COVID-19.

În acest sens, Ghidul clarifică faptul că moratoriul nu determină clasificarea expunerii drept neperformantă sau restructurată din motiv de dificultate financiară, dacă măsurile luate *se bazează pe legislația națională aplicabilă sau pe o inițiativă privată la nivel de sector sau industrie, agreată și aplicată pe scară largă de către instituțiile de credit relevante*. Totuși, instituțiile trebuie să continue să identifice în mod adecvat acele situații în care debitorii se pot confrunta cu dificultăți financiare pe termen lung și să clasifice expunerile în conformitate cu reglementările existente.

Ghidul adresează trei aspecte principale:

- condițiile care trebuie îndeplinite de către moratoriile de plată pentru a nu determina clasificarea creditelor ca fiind restructurate;
- aplicarea cerințelor prudențiale în contextul unor astfel de moratorii;
- asigurarea unui tratament consecvent al unor astfel de măsuri în ceea ce privește calcularea cerințelor de fonduri proprii.

Un moratoriu este considerat moratoriu general de plată dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- moratoriul se bazează pe legea națională aplicabilă (moratoriu legislativ) sau pe o inițiativă nelegislativă de facilitate de plată a unei instituții ca parte a unei scheme de moratoriu la nivel de industrie sau sector agreată sau coordonată în cadrul industriei bancare sau a unei părți substanțiale a acesteia, eventual în colaborare cu autoritățile publice, astfel încât participarea la schema de moratoriu este deschisă și măsuri similare de facilitate de plată sunt aplicate în cadrul acestei scheme de către instituțiile de credit relevante (moratoriu non-legislativ);
- moratoriul se aplică unui grup mare de debitori, predefinit pe baza unei categorii largi de criterii, în condițiile în care toate criteriile pentru determinarea sferei de aplicare a moratoriului ar trebui să permită unui debitor să beneficieze de moratoriu fără evaluarea bonității sale; astfel de criterii includ clasa de expunere sau sub-expunere, sectorul industrial, gama de produse sau locația geografică. Domeniul de aplicare al moratoriului poate fi limitat doar la debitori care nu au fost în dificultate de plată înainte de aplicarea moratoriului, dar nu ar trebui să fie limitat numai la acei debitori care au întâmpinat dificultăți financiare înainte de izbucnirea focarului pandemiei de COVID-19;
- moratoriul prevede doar modificări în scadențarul de plăți, prin suspendarea, amânarea sau reducerea plăților sumelor principale, dobânzilor sau a ratelor integral, pentru o perioadă limitată de timp predeterminată; nu există alți termeni și condiții ale împrumutului care ar trebui modificate, cum ar fi rata dobânzii;
- moratoriul oferă aceleași condiții pentru modificările scadențarelor de plată la toate expunerile supuse moratoriului, chiar dacă aplicarea moratoriului nu este obligatorie pentru debitori;
- moratoriul nu se aplică contractelor de împrumut noi acordate după data la care a fost anunțat moratoriul;

- moratoriul a fost lansat ca răspuns la pandemia COVID-19 și a fost aplicat înainte de 30 iunie 2020. Acest termen poate fi modificat în viitor, în funcție de evoluția situației actuale asociate pandemiei COVID-19.

Pot fi aplicate moratorii de plată generale separate pentru diferite segmente largi de debitori sau expuneri.

Dacă sunt îndeplinite condițiile de mai sus:

- aplicarea moratoriului general de plată în sine nu ar trebui să conducă la reclassificarea expunerii într-o categorie inferioară de risc de credit (performantă sau neperformantă) cu excepția cazului în care expunerea a fost deja clasificată ca fiind restructurată la momentul aplicării moratoriului;
- în cazul în care instituțiile acordă noi împrumuturi debitorilor care fac obiectul unui moratoriu general de plată, aceasta nu conduce automat la reclassificarea expunerilor într-o categorie inferioară de risc de credit. Totuși, clasificarea trebuie determinată de la caz la caz, pe baza prevederilor legale aplicabile.

Pe toată durata moratoriului, instituțiile ar trebui să evalueze probabilitatea de neplată din partea debitorilor supuși moratoriului, în conformitate cu politicile și practicile aplicate de obicei pentru astfel de evaluări. În cazul în care sunt efectuate evaluări manuale ale debitorilor individuali, instituțiile ar trebui să acorde prioritate evaluării debitorilor pentru care efectele pandemiei COVID-19 sunt cel mai probabil să se transforme în dificultăți financiare pe termen lung sau insolvabilitate.

Instituțiile care aplică un moratoriu general nelegislativ de plată, trebuie să notifice autoritățile naționale competente și să furnizeze informații privind:

- data de la care aplică moratoriul;
- criteriile de selecție pentru expunerile supuse moratoriului;
- numărul debitorilor și valoarea expunerii în sfera de aplicare a moratoriului;
- condițiile oferite în funcție de moratoriu, inclusiv durata moratoriului;
- distribuirea debitorilor și a expunerilor în sfera de aplicare a moratoriului între
- clasele de risc de credit utilizate pentru scopul raportării internă

În plus, instituțiile ar trebui să colecteze și să țină la dispoziție cel puțin următoarele informații:

- identificarea clară a expunerilor sau debitorilor pentru care a fost oferit moratoriu;
- identificarea clară a expunerilor sau debitorilor la care s-a aplicat moratoriul;
- sumele care au fost suspendate, amânate sau reduse ca urmare a aplicării moratoriului;
- orice pierdere economică care rezultă din aplicarea moratoriului cu privire la expuneri individuale și provizioane asociate.

Autoritățile naționale trebuie să notifice EBA cu privire la utilizarea unui moratoriu general de plată în jurisdicțiile lor, furnizând următoarele informații:

- dacă este un moratoriu legislativ sau non-legislativ;
- în cazul unui moratoriu legislativ, dacă este obligatoriu pentru instituții sau, dacă nu este obligatoriu, dacă instituțiile sunt încurajate public să folosească moratoriul;
- în cazul unui moratoriu non-legislativ, gradul folosirii moratoriului de către industria bancară din jurisdicția lor;
- data de la care se aplică moratoriul;
- criteriile de selecție a expunerilor de credit supuse moratoriului;
- condițiile oferite în baza moratoriului inclusive durata moratoriului.

Ghidul a fost redactat în conformitate cu articolul 16 din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010 (Regulamentul de înființare EBA), care autorizează EBA să emită orientări adresate tuturor autorităților competente sau tuturor instituțiilor financiare și să emită recomandări uneia sau mai multor autorități competente sau uneia sau mai multor instituții financiare în vederea stabilirii unor practici de supraveghere consecvente, eficiente și efective în cadrul Sistemului European de Supraveghere Financiară și pentru asigurarea aplicării comune, uniforme și coerente a dreptului Uniunii Europene.

Materialele noastre informative oferă clienților și altor persoane interesate informații actualizate privind evoluții legislative. Acest material informativ are numai un caracter orientativ și nu constituie consultanță juridică.